

PATVIRTINTA

Kauno Antano Martinaičio dailės mokyklos
direktoriaus 2024 m. rugsėjo 26 d.
įsakymu Nr. (V)-1.4-49

KAUNO ANTANO MARTINAIČIO DAILĖS MOKYKLOS UGDYMO NE MOKYKLOS APLINKOJE ORGANIZAVIMO APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kauno Antano Martinaičio dailės mokyklos (toliau – Mokykla) ugdymo ne mokyklos aplinkoje organizavimo aprašas parengtas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. balandžio 24 d. įsakymo Nr. V-586 „Dėl 2023–2024 ir 2024–2025 mokslo metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrųjų ugdymo planų patvirtinimo“ (suvestinė redakcija nuo 2024-08-31) 11 priedu.

2. Mokykla, ugdymo procesą organizuodama ne mokyklos aplinkoje, priima ir derina sprendimus dėl organizavimo laiko, vietos, formos, turinio atitikties Mokyklos formalųjų švietimą papildančio (toliau – FŠPU) ir neformaliojo vaikų švietimo (toliau – NVŠ) Programoms bei saugumo reikalavimams.

3. Ugdymo ne mokyklos aplinkoje organizavimo aprašas (toliau – Aprašas) numato ugdymo ne mokyklos aplinkoje tikslus, formas, trukmę ir reikalavimus mokinių saugumui bei prasmingam ugdymo laiko panaudojimui užtikrinti. Aprašo nuostatos netaikomos užsiėmimams, organizuojamiems mokyklos vidaus ir lauko aplinkose.

II SKYRIUS UGDYMO NE MOKYKLOS APLINKOJE ORGANIZAVIMO FORMOS IR TRUKMĖ

4. Atsižvelgiant į mokymosi turinį, ugdymo procesas ne mokyklos aplinkoje gali būti organizuojamas vykdamas:

4.1. išvykas iš mokyklos mokymosi tikslais: į muziejus, galerijas, miesto erdves, parkus ar kitus objektus, kuriose organizuojamas ugdymo procesas;

4.2. pažintines veiklas, skirtas vaikų ir jaunimo meniniam, kultūriniam, tautiniam, pilietiniam ugdymui skatinti;

5. Veiklų ne mokyklos aplinkoje organizavimo formas:

5.1. ekskursija – turistinių objektų lankymas nustatytu maršrutu ugdymo tikslais, kurį vykdo gidas arba mokytojas; gidas – asmuo, kuris suteikia specialią informaciją apie lankomus objektus arba vietas;

5.2. edukacija – tam tikra veikla kitoje aplinkoje, kurios metu lavinami mokinių gebėjimai, įgūdžiai ir kompetencijos;

5.3. vaikų turizmo renginys – trumpalaikės neformaliojo vaikų švietimo programos (gali būti sudedamoji FŠPU ar NVŠ programos dalis) vykdymas keičiant vietą pažintiniais ar rekreaciniais tikslais;

- 5.4. pleneras, kūrybinė stovykla – organizuota meninė veikla gamtinėje aplinkoje;
- 5.5. turistinė stovykla – trumpalaikio vaikų poilsio organizavimo forma rekreacinėje teritorijoje su įrengta stovyklaviete;
- 5.6. sąskrydis – organizuotas vaikų susibūrimas gamtinėje aplinkoje (stovyklavietėje) poilsio ar ugdymo tikslais;
- 5.7. žygis – ugdymo tikslais organizuotas keliavimas nustatytu maršrutu pėsčiomis ar naudojant įvairias transporto priemones;
- 5.8. kitos mokyklos vykdomos veiklos formos.
- 6. Ugdymo proceso ne mokyklos aplinkoje trukmė gali būti:
 - 6.1. trumpalaikė (nuo vienos iki kelių valandų);
 - 6.2. visos dienos (trukmė ilgesnė nei per dieną nustatytas pamokų laikas);
 - 6.3. ilgesnė nei vienos dienos (trunka ilgiau nei vieną ugdymo dieną, įskaitant kelionę ir apgyvendinimą).
- 7. Ugdymas ne mokyklos aplinkoje gali būti organizuojamas:
 - 7.1. artimoje aplinkoje, netoli mokyklos esančiose organizacijose (muziejuose, galerijose, bibliotekose), viešose erdvėse ar parkuose ir kituose objektuose;
 - 7.2. savivaldybės teritorijoje;
 - 7.3. kitos savivaldybės teritorijoje;
 - 7.4. kitoje šalyje.

III SKYRIUS

UGDymo NE MOKYKLOS APLINKOJE PLANAVIMAS IR ORGANIZAVIMAS

- 8. Ugdymo ne mokyklos aplinkoje poreikį numato mokytojai, atsižvelgdami į dalyko programoje numatytus tikslus. Poreikis organizuoti ugdymą ne mokyklos aplinkoje ir tam reikalingi resursai derinami su mokyklos vadovu ar jo įgaliotu asmeniu. Planuojant organizuoti ugdymą ne mokyklos aplinkoje, turi būti atsižvelgiama į šiuos veiksnius:
 - 8.1. tikslingumo: numatoma, kaip suplanuotos veiklos padės siekti dalyko programoje numatytų tikslų, kokios užduotys bus skiriamos mokiniams;
 - 8.2. mokinių saugumo: numatomos priemonės mokinių saugumui esant ne mokyklos aplinkoje užtikrinti;
 - 8.3. įtraukumo: atsižvelgiama į mokymosi poreikių įvairovę ir sudaromos sąlygos visiems mokiniams dalyvauti planuojamose veiklose, numatant įvairius įsitraukimo į veiklas būdus;
 - 8.4. ekonomiškumo: įvertinama, kokių papildomų žmogiškųjų ir finansinių išteklių gali pareikalausti ši veikla ir ar mokykla gali juos skirti;
 - 8.5. rizikų tikimybės: apsvarstomos galimos rizikos ir numatomi jų įveikos būdai.
- 9. Siekiant, kad ugdymas ne mokyklos aplinkoje sukurtų prielaidas mokiniams patirti gilesnę mokymosi patirtį, mokytojams rekomenduojama:
 - 9.1. numatyti uždavinius, kuriems pasiekti ugdymo procese reikalingos kitokios aplinkos;
 - 9.2. įtraukti mokinius į pasiruošimo procesą ir padėti mokiniams suprasti kontekstą;
 - 9.3. organizuoti aktyvias mokymosi veiklas, pritaikytas kitokiai aplinkai, kurios negalimos organizuoti mokantis klasėje;
 - 9.4. pagal galimybes įtraukti interaktyvias mokymosi priemones.
 - 9.5. veiklas planuoti iš anksto.

IV SKYRIUS SAUGUMO REIKALAVIMAI IR ATSAKOMYBĖS

10. Organizuojant Išvyką ir siekiant užtikrinti dalyvių saugumą, skiriami Išvykos vadovas (organizuojantis mokytojas) ir lydintys asmenys. Lydintys asmenys – suaugusieji, padedantys Išvykos vadovui užtikrinti mokinių saugumą, padedantys mokiniams veiksmingai dalyvauti Išvykoje ir teikiantys jiems pagalbą. Lydinčiųjų asmenų skaičius priklauso nuo mokinių skaičiaus. Jei išvykoje dalyvauja:

- 10.1. mažiau nei 15 mokinių, skiriamas tik Išvykos vadovas;
- 10.2. daugiau nei 15 mokinių, skiriamas Išvykos vadovas ir lydintis asmuo;
- 10.3. daugiau nei 30 mokinių, skiriamas Išvykos vadovas ir 2 lydintys asmenys;
- 10.4. organizuojant Išvyką į užsienį, skiriamas Išvykos vadovas ir lydintys asmenys santykiu 15 mokinių – 2 lydintys asmenys; 30 mokinių – 4 lydintys asmenys;
- 10.5. suaugusiems asmenims vykstant į Išvykas skiriamas tik Išvykos vadovas, kuriuo gali būti skiriamas vienas iš vykstančiųjų.

11. Siekiant užtikrinti mokinių saugumą organizuojant ugdymą ne mokyklos aplinkoje, nustatoma, kad:

11.1. Mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo:

11.1.1. skiria asmenį, atsakingą už ugdymo ne mokyklos aplinkoje organizavimą;

11.1.2. vertina galimas rizikas ir kitus veiksnius, teikia pritarimą/neteikia pritarimo planuojamai išvykai;

11.1.3. skiria ir tvirtina Išvykos vadovą, lydinčiuosius asmenis, išskyrus išvykas pagal 11.2.3 punktą;

11.1.4. atsižvelgdamas į planuojamos veiklos specifiką, mokinių amžių ir jų specialiuosius ugdymo(si) poreikius, gali nustatyti dalyvaujančiųjų išvykoje skaičių ir kitokių lydinčių asmenų skaičių;

11.2. Išvykos vadovas:

11.2.1. ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas iki Išvykos, teikia Mokyklos vadovui ar jo paskirtam asmeniui prašymą dėl ugdymo ne mokyklos aplinkoje organizavimo (Priedas Nr.1)

11.2.2. parengia veiklų programą / planą ir numato parengiamuosius darbus (Priedas Nr. 2);

11.2.3. jei ugdymas ne mokyklos aplinkoje vykdomas pamokų metu, o mokinių grupė vyksta ne didesniu nei 5 km. atstumu nuo mokyklos ribų - yra teikiama tik veiklų programa / planas (Priedas Nr. 2);

11.2.4. pasirašytinai supažindina mokinius „Privalomu saugaus mokinių elgesio ugdymo ne mokyklos aplinkoje taisyklėmis“ (Priedas Nr. 4);

11.2.5. numato galimas rizikas ir pasirengimą jas valdyti;

11.2.6. priima vadybinius sprendimus, reikalingus mokymuisi ne mokyklos aplinkoje įgyvendinti;

11.2.7. pristato suplanuotų veiksmų planą mokiniams ir informuoja tėvus (globėjus/rūpintojus) apie išvykos organizavimą (Priedas Nr. 3);

11.2.8. įtraukia lydinčius asmenis į parengiamuosius darbus, numato jų pareigas, priskiria lydintiems asmenims mokinių grupes, už kurių saugumą jie atsakingi;

11.2.9. su mokyklos vadovo įgaliotu asmeniu derina išvykos programą, pasibaigus išvykai - įvertina bei aptaria rezultatus;

11.2.10. užtikrina numatytų veiklų įgyvendinimą ir sąlygas numatytiems ugdymo tikslams pasiekti;

11.2.11. užtikrina, kad vykdant suplanuotas veiklas būtų laikomasi mokykloje nustatytų procedūrų.

11.3. Nepilnamečių mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) atsakingi už:

11.3.1. raštiško sutikimo dėl vaiko dalyvavimo planuojamose veiklose pateikimą Išvykos vadovui. Sutikimas gali būti pateiktas laisva forma, pagal mokyklos parengtą formą (Priedas Nr. 3), arba el. dienyne; mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) turi teisę nepritarti, kad vaikas dalyvautų Išvykoje, atšaukti vaiką iš Išvykos;

11.3.2. informavimas apie Išvyką vyksiančią pamokų metu ne didesniu negu 5 km atstumu Kauno mieste, negavus pranešimo apie draudimą sūnui/dukrai dalyvauti Išvykoje, laikomas tėvų sutikimu;

11.3.3. būtinos informacijos apie vaiko sveikatą perdavimu lydintiems asmenims;

11.3.4. esant poreikiui, su Išvyka organizuoti susijusių išlaidų apmokėjimu.

11.4. Mokiniai atsakingi:

11.4.1. už aptartų elgesio taisyklių laikymąsi: nekelti grėsmės sau ir kitiems keliaujant transporto priemone, nepažeisti saugaus eismo reikalavimų, atsakingai elgtis lankant numatytus objektus ir kt.

11.4.2. už dalyvavimą išvykoje.

V SKYRIUS IŠVYKOS Į UŽSIENĮ ORGANIZAVIMAS

12. Išvyka į užsienį mokymosi tikslais galima, jeigu Išvykos programa ir tikslai padeda siekti mokymo programose numatytų ugdymo tikslų. Prieš Išvyką į užsienio šalį susipažįstama su Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos rekomendacijomis dėl vykimo į pasirinktą šalį.

13. Mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo, susipažinęs su planuojamos Išvykos programos projektu, priima sprendimą dėl mokinių Išvykos į užsienį organizavimo. Mokyklos vadovas skiria Išvykos vadovą ir lydinčiuosius asmenis, su jais aptaria Išvykos programą, saugaus vykimo aplinkybes, galimas rizikas bei jų valdymą.

14. Išvykos į užsienį vadovas:

14.1. sudaro detalią Išvykos programą;

14.2. numato galimas kelionės rizikas ir jų valdymą ir aptaria su mokyklos vadovu;

14.3. pateikia Išvykos programą ir detalią informaciją nepilnamečių mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams) dėl nakvynės vietos, nurodo kontaktinį telefono numerį bei kitą svarbią informaciją;

14.4. surenka būtiną informaciją ir duomenis iš nepilnamečių mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) ir pilnamečių mokinių;

14.5. organizuoja vizos, jeigu reikalinga, gavimą;

14.6. organizuoja mokinių pasirengimą vykti į Išvyką, atsižvelgdamas į mokyklos nustatytas taisykles/ reikalavimus. Neišvykusiems mokiniams ugdymo procesas organizuojamas mokykloje įprasta tvarka;

14.7. supažindina su Išvykai į užsienį reikalinga informacija, paaiškina pagrindinius kultūrinius skirtumus, nurodo galimus informacijos šaltinius, pasiūlo mokiniams savarankiškai susipažinti su šalimi, į kurią vykstama;

14.8. supažindina su išvykos taisyklėmis.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Išvykoms organizuoti ugdymo procese Mokykla naudoja programų ir NVŠ mokinio krepšelio lėšas. Išvykos gali būti organizuojamos ir tėvų lėšomis. Tokiu atveju tam tikrą Išvykai numatytą 1 vaikui lėšų sumą tėvai perveda į nurodytą Mokyklos sąskaitą.

16. Aprašas gali keistis, atsiradus naujiems dokumentams, reglamentuojantiems mokinių saugą ir sveikatą.

17. Aprašas skelbiamas Mokyklos interneto svetainėje www.kamdaile.lt.

Mokinių ugdymo ne
mokyklos aplinkoje
organizavimo tvarkos
1 priedas

(Vardas, pavardė)

(pareigos)

Kauno Antano Martinaičio dailės mokyklos
direktorei Margaritai Ramonienei

PRAŠYMAS
Dėl ugdymo ne mokyklos aplinkoje organizavimo

(data)

Prašau
leisti _____ klasės/studijos _____
(išvykos data(-os)) (klasės/studijos pavadinimas)

vykti į išvyką _____
(išvykos tema)

maršrutu: _____

Išvykos vadovas (-ai), atsakingas (-i) už programą ir mokinių saugumą:

PRIDEDAMA:

1. Išvykos programa-planas, lapas (ai).
2. Tėvų sutikimai dėl ugdytinio dalyvavimo išvykoje, lapas (ai).

(parašas)

(Išvykos vadovo vardas, pavardė)

Mokinių ugdymo ne
mokyklos aplinkoje
organizavimo tvarkos
2 priedas

**KAUNO A.MARTINAIČIO DAILĖS MOKYKLA
IŠVYKOS PROGRAMA – PLANAS**

1. Tema, tikslas:	
--------------------------	--

2. Data, išvykimo ir grįžimo laikas:	
---	--

3. Klasė/ studija:	
---------------------------	--

4. Vykstančių mokinių sąrašas (vardas, pavardė, amžius)	Su saugaus elgesio taisyklėmis susipažinau:

5. Lankomas objektas (pavadinimas, adresas):	
--	--

6. Numatomas rezultatas:	
---------------------------------	--

Mokytojas(-ai):

(Vardas, pavardė)

(Parašas)

(Vardas, pavardė)

(Parašas)

Suderinta:

Direktoriaus pavaduotojas ugdymui

(Parašas)

(Vardas, pavardė)

Mokinių ugdymo ne
mokyklos aplinkoje
organizavimo tvarkos
3 priedas

**KAUNO ANTANO MARTINAIČIO DAILĖS MOKYKLA
PRANEŠIMAS TĖVAMS DĖL IŠVYKOS ORGANIZAVIMO**

Gerb. Tėveliai,

Informuojame, kad **Kauno Antano Martinaičio dailės mokyklos klasė/studija**

organizuoja išvyką:

Išvykstame

Grįžtame

Dėl išsamesnės informacijos kreiptis į
mokytoją telefonu:

Jūsų vaikai yra supažindinti su saugaus elgesio ir eismo taisyklėmis, išvykos programa.

TĖVŲ SUTIKIMAS

20 ____ m. ____ d.

Sutinku, kad mano sūnus/duka/globotinis
vyktų į aukščiau nurodytą turizmo renginį.

Sutinku, kad pažeidus saugaus elgesio taisykles ir nesilaikius lydinčių mokytojų nurodymų,
kelionė būtų nutraukta ir parvykstama į namus. Pinigai už kelionę nebus grąžinami.

Prašau, kad esant būtinybei mano sūnui/dukrai/globotiniui būtų suteikta pirmoji pagalba medicinos
įstaigoje. Sutinku, kad esant būtinybei mano sūnus/duka/globotinis būtų patikrinti ar nevartojo
psichotropinių medžiagų, alkoholio, apie rezultatus prašau informuoti telefonu. Visuomet būsiu
pasiekiamas telefonu.

Mano vaikas neturi/ turi specialiųjų ugdymosi poreikių (pabraukti)

(jeigu turi, nurodyti)

Mano vaikas nuolat vartoja vaistus

(jei vartoja, išvardyti vaistų pavadinimus)

todėl pasirūpinsiu, kad jų turėtų su savimi.

(parašas)

(vardas, pavardė)

(telefono Nr.)

PRIVALOMAS SAUGUS MOKINIŲ ELGESYS UGDYMO NE MOKYKLOS APLINKOJE METU

1. **Išvykos metu** mokiniai privalo laikytis mokytojo ir lydinčių asmenų nurodymų bei saugos, elgesio ir etiketo reikalavimų:

- 1.1. nevėluoti, neatsiskirti nuo grupės, dalyvauti programoje numatytoje veikloje;
- 1.2. nedelsiant informuoti Išvykos vadovą, lydinčius asmenis apie sveikatos būklės pablogėjimą ar kitus atsiradusius pavojus;
- 1.3. nerūkyti, nevartoti alkoholinių gėrimų ir narkotinių medžiagų.

2. **Muziejuose ir parodose:**

- 2.1. saugoti eksponatus, neliesti jų rankomis, vaikščioti atsargiai, klausytis Išvykos vadovo ir gido nurodymų;
- 2.2. neblaškyti kitų dėmesio garsiomis kalbomis ir pastabomis ir netrukdyti gidui;
- 2.3. be Išvykos vadovo leidimo draudžiama atsiskirti nuo grupės dalyvių arba atsilikti nuo grupės;

2.4. jeigu ekskursijos metu yra būtinybė išeiti, apie tai būtina informuoti Išvykos vadovą;

3. **Renginiuose, teatre, koncertuose,:**

- 3.1. laikytis drausmės ir kultūringo elgesio taisyklių renginių metu;
- 3.2. renginio metu išjungti telefoną;
- 3.3. nesėdėti renginyje su striukėmis ar paltais, jeigu patalpa yra šilta;
- 3.4. renginio metu nevalgyti, nevaikščioti, nekalbėti, nekelti kitokio nereikalingo triukšmo;
- 3.5. po pertraukos nevėluoti į kitą renginio dalį;
- 3.6. neišeiti iš renginio jam nepasibaigus, o jeigu yra būtinybė išeiti anksčiau, būtina prieš renginį informuoti Išvykos vadovą.

4. **Gatvėje** vengti ėjimo prieš judėjimą, prasilenkti su praeiviais iš dešinės pusės, laikytis saugumo, mandagumo taisyklių, nesudaryti avarinės situacijos.

5. **Keliaujant autobusu ar viešuoju transportu:**

5.1. autobuso/troleibuso laukti nurodytoje vietoje, o jam atvykus – nebėgti, įlipant ir išlipant nesistumdyti, laikytis eilės;

5.2. įlipti ir išlipti galima tik tada, kai transporto priemonė visiškai sustoja;

5.3. iš važiuojamosios dalies pusės įlipti į transporto priemonę ir išlipti iš jos tik tuo atveju, jeigu to padaryti neįmanoma iš šaligatvio ar kelkraščio pusės;

5.4. laikytis saugaus elgesio taisyklių transporto priemonėse: draudžiama šiukšlinti, triukšmauti, vaikščioti, iškišti rankas pro langą, mojuoti, rodyti gestus kitiems eismo dalyviams, išlipus iš transporto priemonės iškart bėgti per gatvę;

5.5. važiuoti užsisėgus saugos diržus, jei tokie yra įrengti.

6. **Keliaujant pėsčiomis:**

6.1. vietose, kur eismas reguliuojamas, vadovautis šviesoforais su pėsčiųjų simboliu, o kai jų nėra, transporto šviesoforų signalais;

6.2. reguliuotojo signalų paisyti net tuo atveju, jeigu prieštarautų šviesoforo signalams;

6.3. eiti dešiniąja pėsčiųjų taku, šaligatviu, o kur jų nėra - kelkraščio puse;

6.4. kelkraščiu arba važiuojamosios dalies pakraščiu eiti prieš transporto važiavimo kryptį;

6.5. organizuotai žmonių grupei eiti važiuojamąja kelio dalimi leidžiama kolona ne daugiau kaip 4 eilėmis ir tik dešine važiuojamosios dalies puse;

6.6. kolonos priekyje ir gale turi eiti lydintys asmenys su ryškiaspalviais skiriamaisiais ženklais (vėliavėlėmis, liemenėmis, kepurėlėmis ar kt.);

6.7. organizuotą vaikų iki 16 metų grupę vesti šaligatviais ir pėsčiųjų takais, jei jų nėra, kelkraščiais tik šviesiu paros metu;

6.8. į kitą kelio pusę pereiti tik pėsčiųjų perėjomis, o jeigu jų nėra, eiti iki sankryžos ir tik joje pereiti kelią gerai pasižvalgius į abi kelio puses ir įsitikinus saugumu;

6.9. kai perėjos ir sankryžos nematyti, pereiti kelią stačiu kampu prieš tai įsitikinus, kad saugu ir nebus trukdoma transporto priemonėms;

6.10. nespėjus pereiti važiuojamosios dalies reikia stovėti saugumo salelėje arba ant paženklintos (įsivaizduojamos) linijos, skiriančios priešingų krypčių transporto srautus ir baigti eiti tik įsitikinus, kad eiti saugu;

6.11. artėjant specialiai transporto priemonei su įjungtais švyturėliais ir garso signalais, pėstieji negali pradėti eiti į kitą kelio pusę, o esantys važiuojamojoje dalyje nedelsdami privalo iš jos pasitraukti;

7. **Keliaujant pėsčiomis draudžiama:**

7.1. tamsiu paros metu ar esant blogam matomumui organizuotai žmonių grupei eiti važiuojamąja kelio dalimi;

7.2. važiuojamoje dalyje be reikalo delsti ar stoviniuoti, trikdyti pėsčiųjų eismą, bėgti;

7.3. eiti per važiuojamąją dalį tose vietose, kur yra transporto ar pėsčiųjų atitvarai;

7.4. eiti automagistrale ar greitkelio;

7.5. išeiti iš už stovinčios transporto priemonės ar kitos kliūties, trukdančios apžvelgti vietą,

7.6. eiti dviračių takais,

7.7. pasišalinti iš eismo įvykio vietos, jeigu pėstieji yra susiję su juo,

7.8. netinkamu elgesiu blaškyti vairuotojų dėmesį;

7.9. atsilikti, atsiskirti nuo grupės ir savarankiškai naudotis kitomis transporto priemonėmis.

8. **Keliaujant lėktuvais ir laivais** būti punktualiems, laikytis etiketo reikalavimų, laukti kvietimo skrydžiui ar plaukti laivu tam skirtoje vietoje, išklausti keleiviams teikiamą informaciją, blogai pasijutus, kreiptis į grupės vadovą ar medicinos darbuotoją.

9. Mokiniamis **iškylaujant prie vandens telkinių draudžiama:**

9.1. vieniems maudytis irirstytis valtimi;

9.2. maudytis nežinomose ir nepatikrintose vietose, esant nepalankioms oro sąlygoms, maudymosi plotą turi žinoti visi besimaudantieji;

9.3. nardyti, šokinėti;

9.4. maudytis tamsiu paros metu;

9.5. šūkauti, nes šauksmas vandenyje yra pagalbos prašymo signalas;

9.6. valtimis plaukti toliau kaip 100 metrų nuo kranto be gelbėjimosi liemenės.

10. Mokiniamis **iškylaujant gamtoje**, privaloma laikytis nustatytų ir nurodytų saugos reikalavimų:

10.1. be vadovo leidimo nesisitraukti nuo grupės;

10.2. griežtai draudžiama lankytis avarinės būklės pastatuose ir prie jų, karinių dalinių teritorijose;

10.3. palapines statyti tam skirtose vietose ir ne arčiau kaip 25 metrai nuo vandens telkinio;

10.4. laikytis priešgaisrinės saugos reikalavimų įrengiant, kuriant ir gesinant laužus;

10.5. pastebėjus gaisrą, jį gesinti ir pranešti atitinkamoms tarnyboms;

10.6. nešiukšlinti: popierių, stiklo tarą ar duženas bei kitas šiukšles palikti šiukšlių dėžėse;

10.7. saugoti gamtą ir kultūros paminklus;

10.8. apsirūpinti visomis saugos priemonėmis (kepurėlėmis, kremais nuo saulės, repelentaais nuo uodų ir erkių ir kt.).

11. **Galimi rizikos veiksmas ir būtinos saugos priemonės:**

11.1. **Skendimas.** Laikytis maudymosi atvirose telkiniuose plaukimo įvairiomis vandens transporto priemonėmis taisyklių, pasirūpinti reikiamomis saugos vandenyje priemonėmis

(gelbėjimosi ratai, liemenės); be vadovo leidimo nelipti į vandenį, nesimaudyti nepažymėtoje maudymosi vietoje.

11.2. *Terminiai nudegimai.* Laikytis priešgaisrinių ir aplinkosaugos reikalavimų. Laužą kurti tik su pirštinėmis ir galvos apdangalu ne arčiau kaip 50 m nuo medynų pakraščių.

11.3. *Sužeidimo galimybė.* Laikytis saugaus eismo, elgesio gamtoje, viešose vietose taisyklių.

11.4. *Saulės smūgis, nušalimai.* Priklausomai nuo meteorologinių sąlygų pasirūpinti tinkama apranga ir galvos apdangalu.

11.5. *Vabzdžių įgėlimai, erkės, gyvatės, šuns, laukinio žvėries įkandimas.* Pasirūpinti tinkama apranga ir apavu (storapadžiai batai ir kt.), repelentaais, vengti nuošalių sodybų, kur galima grėsmė sutikti nepriariusus šunis.
